

ODISSEU: PEL RETORN DE TALENT JOVE AL MÓN RURAL

El despoblament és una de les problemàtiques endèmiques dels territoris rurals i això és especialment rellevant pel que fa al col·lectiu jove. A principis de 2020, a Catalunya hi ha 134.000 joves a l'atur. Si analitzem únicament les persones de 16 i 24 anys, la taxa d'atur és del 28,3 %. La temporalitat dels contractes és un altra característica negativa, atès que gairebé la meitat de persones menors de 29 anys treballen amb contractes de durada determinada.

D'altra banda, les zones rurals han d'abordar a més, l'envelliment de la seva població i consegüentment la manca de relleu generacional i pèrdua de dinamisme socioeconòmic. En aquest context, la població jove migra a ciutats grans, sobretot aquella amb formació universitària atès que ja han de marxar a estudiar i després es troben amb dificultats de retorn i d'inserció laboral, sovint per un desconeixement dels llocs de treball qualificats en territoris rurals. Aquesta pèrdua de talent representa un obstacle per al desenvolupament econòmic de les zones rurals, per a la competitivitat de les seves empreses i per a la fixació de població. Aquest seguit de causes condicionen les oportunitats de reactivació econòmica de moltes d'aquestes poblacions fent perillar l'equilibri territorial i la vertebració social.

Per tal de revertir aquesta situació complexa calen actuacions que augmentin la sensibilització i potenciïn la diversitat rural i les seves oportunitats laborals i d'emprenedoria; que treballin per enfortir la connexió entre els mons rural i urbà i sobretot, que facilitin el retorn d'aquelles persones, especialment joves, que han marxat i l'establiment de població nouvinguda. Amb aquesta voluntat va néixer el projecte Odisseu l'any 2010, impulsat per la Direcció General de Desenvolupament Rural del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i la Direcció General de Joventut del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, a partir d'una iniciativa conjunta de la Fundació del Món Rural i de l'Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya, amb la col·laboració dels 11 grups d'acció local Leader de Catalunya i la xarxa de professionals de Joventut.

El projecte busca connectar les empreses de les àrees rurals i els i les joves, millorar la coordinació i el treball en xarxa de les administracions públiques, empreses, centres educatius i universitats pel retorn del talent jove a territoris rurals.

Un dels exemples d'aquestes accions són els "Ajuts al Pràcticum Odisseu" per tal d'incentivar l'estada de joves que estudien a les universitats catalanes en empreses situades en comarques rurals amb pràctiques remunerades ja siguin curriculars o extracurriculars. Les entitats promotores del projecte Odisseu amb el suport de la Direcció General de Joventut, la Secretaria d'Universitat i Recerca, l'AGAUR -l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca- i les universitats ho fan possible. Els Ajuts al Pràcticum impliquen el cofinançament del 50 % de les pràctiques que han de tenir una durada mínima de 300 hores.

La primera edició del Pràcticum, l'any 2016, es van aprovar 13 ajudes per subvencionar aquest ajut. El 2017 ja se'n van aprovar 44 i el 2018 es va consolidar amb 45 ajudes aprovades. I pel que fa el número d'ofertes de pràctiques publicades, en la primera edició es va començar amb 24, el

2017 va tancar amb 80 i en la tercera edició es van posar aconseguir publicitar fins a 137 ofertes. En l'edició Pràcticum 2019 els ajuts es van incrementar fins a 72, es van inscriure 112 empreses i es van publicar 136 pràctiques. Actualment estem tramitant la cinquena edició del Pràcticum, que compta amb 82 ajuts, 346 estudiants inscrits i 130 ofertes de pràctiques.

	2016	2017	2018	2019	TOTAL
Empreses beneficiàries	11	33	39	61	144
Ajudes sol·licitades/aprovades	13/13	44/44	69/45	66/66	192/168
Inserció laboral: mitjana de l'estudiantat a qui s'ha prorrogat el contracte	2 (25%)	9 (21%)	6 (14%)	/	/
Inserció laboral llarga durada: mitjana de l'estudiantat que ha mantingut la relació laboral 1 any després	3 (25%)	6 (14%)	/	/	/

*No estan incloses les dades del 2020 perquè encara s'estan desenvolupant.

A partir de les passades edicions s'ha pogut veure que el perfil majoritari de les empreses beneficiàries és de microempreses d'entre 1-10 treballadors (44%). Hi predomina l'empresa privada (45%), seguit d'entitats del tercer sector (22%) i de l'administració pública (20%). I pel que fa l'aspecte que més destaca l'estudiantat participant és, en el cas d'estudiants amb origen rural, conèixer i fer les pràctiques en el propi territori i a un 51% els agradaria repetir l'experiència. I en darrer terme, un dels resultats més importants dels Ajuts al Pràcticum és la capacitat d'inserció laboral posterior a les empreses doncs ens permet avaluar positivament l'efecte de retorn o retenció de talent a les comarques a través del projecte.

Altres accions d'Odisseu per l'arrelament laboral de joves són les jornades de networking o tallers per a generar sinèrgies i facilitar xarxes professionals entre empreses, persones autònomes i joves que estan en recerca de feina. Aquestes jornades tot i mantenir un propòsit comú, la manera de fer-ho és ben variada i va des de la realització d'una hackatò, a un workshop o a una jornada participativa entre joves i empreses.

Una altra eina del projecte és la plataforma virtual Retorna (www.retorna.odisseujove.cat), que funciona a través de la xarxa social LinkedIn, facilitant el contacte entre joves i les empreses del territori Leader. El públic objectiu són joves amb titulació universitària o formació de grau superior (fins a 40 anys) que busquen feina a les comarques rurals. I l'altre destinatari són les empreses situades en aquestes comarques que podran consultar els perfils professionals del jovent inscrit. Fins al moment hi ha unes 600 persones joves inscrites, majoritàriament dones, en totes les comarques catalanes i dins els disset sectors professionals.

Una altra de les accions impulsada per Odisseu és Viure a Rural www.viurearural.cat per tal d'assessorar i informar aquelles persones d'origen urbà que vulguin fer un canvi de vida i establir-se a un entorn rural. Per fer-ho, mostra les possibilitats que les poblacions de les zones rurals poden oferir a aquestes persones procedents de zones urbanes a través d'un portal de

recursos i serveis. A més, els grups d'acció local s'han constituït com antenes d'acollida per totes aquestes persones nouvingudes. Per a aconseguir-ho, s'ha treballat un manual d'acollida amb què tots els territoris rurals puguin compartir la mateixa metodologia i facilitar-los eines per respondre en relació amb àmbits tant diversos com l'habitatge, l'emprenedoria, l'ocupació i altres aspectes prioritaris per una persona nouvinguda als municipis rurals.

Pel que fa al sector primari, des d'Odisseu desenvolupem actuacions per afavorir el relleu al camp. Al web del projecte podeu consultar els resultats de la diagnosi sobre la incorporació de joves al sector agrari a Catalunya, a partir de la mesura 112 del Programa de Desenvolupament Rural 2007-2013 que identifica els reptes socials, econòmics i de suport d'aquest col·lectiu. Des del 2018 fins a l'actualitat, s'han desenvolupat tallers d'intercanvi d'experiències entre joves que s'han incorporat al sector agrari els darrers anys. Enguany, s'està estudiant la possibilitat de realitzar unes pràctiques a explotacions agràries per totes aquells joves estudiants que ho necessitin.

Odisseu forma part del projecte marc Territori Talent de cooperació Leader dels 11 grups d'acció local de Catalunya. El coordina el Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya i està finançat pel DARP, el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) en el marc del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya (2014-2020) i la Direcció General de Joventut.

15 juny 2020